

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2016/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2020/7

Karar Tarihi:21/5/2020

R.G.Tarih-Sayısı:29/6/2020-31170

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Genç Anadolu Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 31/5/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Genç Anadolu Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiyeye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Genç Anadolu Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2015 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2015 yılı gelirler toplamının 236.798,00 TL, giderler toplamının 236.798,00 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2015 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu; bu hâliyle 2015 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 216.113,00 TL olup bunun 34.675,00 TL'si üye giriş aidat gelirlerinden ve 181.438,00 TL'si üye yıllık aidat gelirlerinden oluşmaktadır.

Esas Sayısı:2016/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2020/7

7. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede aşağıda belirtilen dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır:

Partiye gönderilen yazıda 2015 yılı işletme defterinde kayıtlı olan ve ayrıntısı aşağıdaki tabloda verilen toplam 216.113,00 TL tutarındaki gelir ile ilgili olarak düzenlenmiş olan makbuzda yirmi altı kişiden alınan tüm üye giriş aidatı ve üye yıllık aidatının toplu olarak kaydedildiği, bu sebeple bir kişi dışında kalan yirmi beş kişiye ilişkin isim bilgisine ulaşılamadığı, dolayısıyla söz konusu makbuzun 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde belirtilen şartları taşımadığı belirtilerek sağlanan gelirin dayanağını gösteren ve 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesine uygun olarak düzenlenmiş kanıtlayıcı belgelerin gönderilmesi; bu belgeler yok ise belgelerin bulunmama nedeninin izahı istenmiştir.

Yevmiye Numarası	Gelir Makbuzu Tarihi ve Numarası	Açıklama	Tutar (TL)
1 ve 2	24.4.2015-3	Üye Giriş Aidatı, Üye Aidatı Zehra Kunt ve 25 Arkadaşı	216.113,00

Parti tarafından anılan yazıya verilen cevapta, yukarıdaki tabloda ismi bulunmayan kişilerin isimlerinin olduğu ve toplam yirmi altı kişiden alınan üye giriş aidatı ve üye yıllık aidatı tutarları gösterilmiştir.

Ancak listede üyelere alınacağı ifade edilen üye giriş ve yıllık aidat tutarlarının, 2820 sayılı Kanun'un 62. maddesinin birinci fıkrasındaki "*Parti üyelerinden alınacak giriş aidatının miktarı ile üyelik aidatının alt ve üst sınırları parti tüzüğünde gösterilir*" hüküm gereğince Genç Anadolu Partisi Tüzüğü'nün 67. maddesinde yer alan "*...giriş aidatı asgari 100 TL, azami 500 TL'dir ve partiye girişte bir kez ödenir. Üyelik aidatı yıllık asgari 1.200 TL, azami 2.400 TL olup aylık veya yıllık olarak ödenir. Azami ve asgari miktarlar her yıl tüketici fiyat artış oranı kadar artırılarak uygulama yapmaya MKYK yetkilidir.*" şeklindeki düzenleme ile belirtilen üye giriş ve yıllık aidatı üst sınırının 2015 yılı için tüketici fiyat endeksiyle güncellenmiş üst sınırını ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere 132.180,56 TL aştığı görülmüştür. Bunun üzerine Genç Anadolu Partisine tekrar bir yazı gönderilerek durumun izahı istenmiştir.

Adı Soyadı	Alınan Üye Giriş ve Üye Yıllık Aidatı (TL)	Alınması Gereken Üye Giriş ve Üye Yıllık Aidatı (TL)	Fark (TL)
Zehra Kunt*	7.750,00	2.801,65	4.948,35
Ali Alemdaroğlu*	8.813,00	2.801,65	6.011,35
Turgut Erdemir*	7 850,00	2.801,65	5.048,35
Sıddıka Halıcıoğlu*	8.250,00	2.801,65	5.448,35
Sıtkı Ada*	7.750,00	2.801,65	4.948,35
Mustafa Göbeş	8 750,00	3.385,31	5.364,69
Muzaffer Medik	8.350,00	3.385,31	4.964,69
Fatih Gümüş	8.750,00	3.385,31	5.364,69
Mustafa Çelik	8.950,00	3.385,31	5.564,69

Esas Sayısı:2016/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2020/7

Cabbar Demir	7 950,00	3.385,31	4.564,69
Servet Küller	7.700,00	3.385,31	4.314,69
Akif Şahin	8.750,00	3.385,31	5.364,69
Ergün Yalın*	8.850,00	2.801,65	6.048,35
M. Ali Kırkaya	8.550,00	3.385,31	5.164,69
Hüseyin Taşkın	8.650,00	3.385,31	5.264,69
Selçuk Tanırgan	7.850,00	3.385,31	4.464,69
Ümit Can	7.650,00	3.385,31	4.264,69
Erkan Saylı	7.650,00	3.385,31	4.264,69
Nurcan Erdoğan	7.550,00	3.385,31	4.164,69
Cevat Türkyılmaz	8.850,00	3.385,31	5.464,69
Ergün Yalın	7.250,00	3.385,31	3.864,69
Müyyesser Kızıl*	7.750,00	2.801,65	4.948,35
Ferrah Mercan	7.850,00	3.385,31	4.464,69
Ahmet Varol	9.350,00	3.385,31	5.964,69
Arzu Aslan	9.350,00	3.385,31	5.964,69
Ayşegül Güzel	9.350,00	3.385,31	5.964,69
TOPLAM:	216.113,00	83.932,44	132.180,56

*Kurucu üyeler. Kurucu üyelerden üye yıllık aidatı, diğer üyelerden üye giriş ve üye yıllık aidatı alındığı kabul edilmiş ve aidat üst sınırları üzerinden hesap yapılmıştır.

Parti tarafından gönderilen cevapta, daha önceki yazı ekinde bildirilen üye giriş aidatı ve yıllık aidatları tutarlarına sehven parti üyeleri tarafından yapılan bağışların da eklendiği, dolayısıyla aradaki 132.180,56 TL'nin bağış geliri olduğu ifade edilmiştir.

Partinin vermiş olduğu cevapta bağış olduğu belirtilen 132.180,56 TL tutarındaki gelire ilişkin herhangi bir belge ibraz edilmemiştir. 2820 sayılı Kanun'un "Gelirlerin sağlanmasında usul" başlıklı 69. maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirlerinin, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınacağı; üçüncü fıkrasında ise sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adının, soyadının ve adresinin, makbuzu düzenleyeninin sıfatının, adının, soyadının ve imzasının, makbuzda ve dip koçanlarında yer alacağı düzenlenmiştir.

Bu hükümlere göre siyasi partilerin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan ve sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzasına yer verilen makbuzlar karşılığında alınabilecektir.

Öte yandan, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinde "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya

kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir” ve 76. maddesinde de “Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir” hükümleri yer almaktadır.

Parti tarafından bağış olduğu ve sehven üye giriş ve yıllık aidatı olarak bildirildiği ifade edilen gelir, herhangi bir kanıtlayıcı belge ile tevsik edilemediğinden 2820 sayılı Kanun'a uygun kabul edilmemiştir. Bu nedenle 132.180,56 TL tutarındaki gelir karşılığı Parti malvarlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Gelirleri

8. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin gelirleri toplamı 20.685,00 TL olup bunun 7.525,00 TL'si üye giriş aidatı gelirlerinden, 13.160,00 TL'si üye yıllık aidatı gelirlerinden oluşmaktadır.

9. Parti il örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

10. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 216.113,00 TL olup bunun 40.250,00 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 45.500,00 TL'si kırtasiye giderlerinden, 85.213,00 TL'si taşıma ve seyahat giderlerinden ve 45.150,00 TL'si kira giderlerinden oluşmaktadır.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır:

Partiye gönderilen yazıda 2015 yılı işletme defterinde kayıtlı olan ve ayrıntısı aşağıdaki tabloda verilen toplam 216.113,00 TL tutarındaki giderin fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile sözleşme yerine gider makbuzu ile gerçekleştirilme nedenlerinin açıklanması istenmiştir.

Yevmiye Numarası	Gider Makbuzu Tarihi ve Sayısı	Açıklama	Tutar (TL)
1	3.3.2015/9	Kırtasiye	45.500,00
2	13.4.2015/10	Temsil Ağırlama	40.250,00
3	15.5.2015/11	Taşıma ve Seyahat	85.213,00
4	12.12.2015/12	Kira	45.150,00
Toplam			216.113,00

Parti tarafından verilen cevapta, kuruluş esnasında bir kira sözleşmesi yapılmadığı, yeni bir genel merkez yeri kiralandığı ancak binanın tadilatı ve bakımının ardından taşınılacağı ve kira sözleşmesinin sunulacağı belirtilerek yazı ekinde gider pusulası ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığının bir genelgesi sunulmuştur.

2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin altıncı fıkrasında "Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik ederler. Ancak kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilemediği hallerde, fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekleri kullanılabilir.", 75. maddesinin dördüncü fıkrasında "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76. maddesinin son fıkrasında "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedilir" denilmiştir.

Parti cevabında parti adresi için kira sözleşmesinin yapılmadığı ve gider pusulası ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığının genelgesinin ek olarak sunulduğu belirtilmiştir. Ancak parti tarafından sunulan makbuzlar Hazine ve Maliye Bakanlığı onaylı olmadığı için gider pusulası değil, gider makbuzu hükmündedir. Bununla birlikte kira sözleşmesi yapılmadan gider makbuzu ile kira ödemesinin yapıldığı Parti tarafından da teyit edilmiştir. Diğer giderler için ise fatura, fatura yerine geçen belge veya harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip diğer tevsik edici belge gönderilmemiştir.

Bu itibarla, Parti tarafından gider makbuzu ile yapılan ancak kanıtlayıcı herhangi bir belgesi bulunmayan yukarıda tabloda ayrıntısı verilen 216.113,00 TL gider toplamının 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Giderleri

12. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 20.685,00 TL olup bunun tamamı kırtasiye giderlerinden oluşmaktadır.

13. Parti il örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

14. Partinin 2015 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Genç Anadolu Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Kanun'a uygun olmayan 132.180,56 TL gelir ve 216.113,00 TL gider olmak üzere toplam 348.293,56 TL karşılığı Parti mal varlığının 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2015 yılı kesin hesabında gösterilen 236.798,00 TL gelir ve 236.798,00 TL gider toplamının Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğuna,

21/5/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Esas Sayısı:2016/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2020/7

Zühtü ARSLAN

Hasan Tahsin GÖKCAN

Kadir ÖZKAYA

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Burhan ÜSTÜN

Engin YILDIRIM

Üye

Üye

Üye

Hicabi DURSUN

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

Üye

Üye

Üye

M. Emin KUZ

Rıdvan GÜLEÇ

Recai AKYEL

Üye

Üye

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Selahaddin MENTEŞ